

EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN KAMU PERSONELİ SEÇME SINAVI KAYGI DÜZEYLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA¹

A STUDY ON LEVEL OF ANXIETY PUBLIC PERSONAL SELECTION EXAM (KPSS) OF THE STUDENTS FROM FACULTY OF EDUCATION

Orhan TAŞKESEN*, İsa Yücel İŞGÖR**, Mehmet ÖNAL***, Cihan KURT****
Nihal KURT***** , Gülnaz ZHAKANOVA*****

ÖZET: Bu araştırmada Eğitim Fakültesi bölümlerinde öğrenim gören öğretmen adaylarının bölümlerine göre Kamu Personeli Seçme Sınavına (KPSS) kaygı düzeyleri arasındaki farkı araştırmak amaçlanmıştır.

Araştırma Türkiye'nin doğusunda bulunan orta ölçekli bir ilde 2015-2016 öğretim yılında Eğitim Fakültesinin Resim (67). Müzik (50). Sınıf Öğretmenliği (35). Matematik(87). Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi(21).Beden Eğitimi (89). Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık (67) bölümlerine devam etmekte olan toplam 416 (234 kız. 163 erkek. 19 cinsiyetini belirtmeyen)öğrenci ile yürütülmüştür.

Çalışma İlişkisel Tarama modeline göre yapılmıştır. Araştırmada bölümlere ve sınıflara göre KPSS kaygı düzeyi farkını test etmek için Tek Faktörlü Varyans Analizi(ANOVA). cinsiyete göre kaygı düzeyleri farkını test etmek için ise Bağımsız Örneklem t testi (Independent sample t test) kullanılmıştır.

Araştırmanın bulguları ışığında; eğitim fakültesi öğrencilerinin KPSS kaygı düzeylerinin orta düzeyde olduğu. güzel sanatlar eğitimi öğrencilerinin KPSS kaygı düzeylerinin diğer bölümlerde öğrenim gören öğrencilerden farklı olmadığı. öğrencilerin sınıf düzeyine göre de anlamlı farka ulaşamadığı. kız öğrencilerin kaygılarının erkeklere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: KPSS kaygısı, Öğretmen Adayları, Güzel sanatlar Eğitimi

ABSTRACT: In the present study, studying the differences between teacher candidates' anxiety levels of Public Personnel Selection Exam (PPSE) according to their departments has been aimed.

The study was carried out with 416 students (234 girls, 163 boys) in a medium scaled city from eastern part of Turkey in 2015-2016 academic year. The students were from different department; (67) from department of fine arts, (50) from department of music, (35) from department of classroom Teaching, (87) from department of Mathematics education, (21) from department of computer and instructional technologies education .(89) from department of physical education, (67) from department of guidance and psychological counseling .

The study was done according to relational screening model. Single direction variance analysis (ANOVA) was used to test the difference of students' level of anxiety according to department and class variance and Independent Sample t Test was also applied to test the difference of their level of anxiety according to gender.

According to findings it was concluded that; there was moderate teacher candidates' anxiety level of KPSS;There was no difference between the level of anxiety of students from department of fine arts and

¹ 24.Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresinde sözlü bildiri olarak sunulmuş, tavsiyeler doğrultusunda kısmi değişiklikler yapılmıştır.

* Doç.Dr., Erzincan Üniversitesi,Eğitim Fakültesi, Erzincan-Türkiye, orhantaskesen@erzincan.edu.tr

** Yrd. Doç.Dr., Üniversitesi,Eğitim Fakültesi, Erzincan-Türkiye e, yucelisgor@hotmail.com

*** Yüksek lisans Öğrencisi, Üniversitesi,Eğitim Fakültesi, Erzincan-Türkiye, monal60@gmail.com

**** Yüksek lisans Öğrencisi, Üniversitesi,Eğitim Fakültesi, Erzincan-Türkiye, cihankurtcihan@gmail.com

***** Yüksek lisans Öğrencisi, Üniversitesi,Eğitim Fakültesi, Erzincan-Türkiye, cihankurtcihan@gmail.com

***** Yüksek lisans Öğrencisi, Üniversitesi,Eğitim Fakültesi, Erzincan-Türkiye, zhak.gulnaz@gmail.com

from other department ; there was no difference according to class level; there was a significant difference in the level of anxiety points in favor of girls according to gender variance.

Keywords: Anxiety of Public Personel Selection Exam (PPSE), Teacher Candidates, Fine Arts Education

1. GİRİŞ

Eğitim fakültelerinin farklı bölümlerinden mezun olan öğrenciler için bu aşamadan sonraki süreç öğretmen olarak atanabilmektir. Baştürk (2007:164) bu konuda Türkiye’de yer alan özel ve kamu üniversitelerindeki eğitim fakültelerinin bazı bölümleri. Ülkenin ihtiyacından fazla öğretmen adayı mezun ettiğini söylemiştir. Bu öğretmen adayı fazlalığı da Milli Eğitim Bakanlığını öğretmen atamalarında kullanmak amacı ile merkezi sınav sistemi (Kamu personeli Seçme Sınavı [KPSS]) sonuçlarını kullanmayı zorunlu kılmaktadır. KPSS sınavı. 18.03.2002 tarihli ve 2002/3975 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan “ Kamu görevlilerine ilk defa atanacaklar için yapılacak sınavlar hakkında yönetmelik” ve bu yönetmelik uyarınca Devlet Personel Başkanlığı ve ÖSYM tarafından hazırlanan “ Kamu Görevlerine ilk defa atanacaklar için yapılacak sınavlar ile ilgili usul ve esaslar” hükümlerine göre düzenlenmiştir (ÖSYM.2015). 10 Aralık 2012 tarihinde Milli Eğitim Bakanlığı (MEB).Ölçme. Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı (ÖSYM) ve Devlet Personel Başkanlığı (DPB) arasında bir protokol imzalanarak öğretmenlerin atanabilmesi için KPSS Eğitim Bilimleri Testi sonuçlarına ek olarak öğretmenlerin alan bilgilerinin ölçülmesi amacı ile Öğretmenlik Alan Bilgisi Testi (ÖABT) getirilmiştir (ÖSYM. 2012). Günümüzde çoğu ülkede olduğu gibi ülkemizde de öğretmenlik mesleğine başvuran aday öğretmenler sınavla atanmaktadır. Ülkemizde öğretmen atamalarında başvurulmuş Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) benzeri sınavlar Almanya. Avusturya. Fransa. İspanya. Lüksemburg ve ABD’nin kimi eyaletlerinde görülmektedir. Bu sınavlar kâğıt kalem tekniği şeklinde olabildiği gibi Belçika. Yunanistan. Hollanda ve Portekiz’de görüldüğü üzere görüşmeler(mülakat) şeklinde olabilmektedir. Ülkemizde de öğretmen alımında yukarıda belirtilen kâğıt kalem testi uygulanmaktadır (Gündoğdu ve ark.. 2008; Karaca. 2011; Kuran. 2012).

Bu sınav adayları arasında bir yarışın yaşanması ve atanma puanlarının her yıl giderek artmasına sebep olmuştur. Bu büyük yarış öğretmen adayları için zorlu bir süreç oluşturmaktadır. Bu zorlu süreç bölümlere göre değişiklik gösterebilir. Çünkü bazı eğitim fakültesi bölümlerinden çok fazla sayıda mezun öğrenci olmasına rağmen alınan öğretmen sayısı bunun çok altında kalması bu alanlarda yığılmalara neden olmuştur (Atav ve Sönmez. 2013; Baştürk. 2007; Bozdam. 2008; Ekici ve Kurt. 2012; Kablan. 2010; Yeşil ve ark.. 2009; Yıldırım ve Ark.. 2015). Kurt (2011: 138) Sınav öncesinde öğrenilen bilginin sınav sırasında etkili bir biçimde kullanılmasına engel olan ve başarının düşmesine yol açan yoğun kaygıyı sınav kaygısı olarak tanımlamıştır. Çetin (2013: 159) bu konuda son sınıfta hatta üçüncü sınıftan itibaren bu sınava hazırlanan öğretmen adayları okulu bitirme telaşının yanı sıra bir yandan da bu sınavda başarılı olma ve atanma kaygısı içerisine düştüklerini belirtmiştir. Bozdam (2008:2) ise kaygı daha çok başarı ve başarısızlığı etkileyen faktörlerle karşımıza çıkmaktadır. Yeterince hazırlık yapamayan ve bilgi birikimi ile tecrübesi az olan ya da bunları kullanamayan kişiler daha çok kaygı duymaktadırlar. Konuyla ilgili literatür incelendiğinde KPSS’nin öğretmen adayları ve ailelerini olumsuz etkilediğini belirten pek çok araştırmaya rastlanmıştır.(Tümekaya ve Ark.. 2006; Baştürk. 2007; Karaçanta. 2009; Kaplan. 2010; Tümekaya ve Çavuşoğlu.2010; Karaca.2011; Sevgi ve Duran. 2011; Ekici ve Kurt. 2012; Atmaca. 2013; Çetin. 2013; Kılıç ve Ark.. 2015; Ümmet ve Otrar. 2015).Ekici ve Kurt (2012:295) bu konuda kaygıya sebep olan olayın kendisi değil olayın birey için taşıdığı anlamın önemli olduğunu kaygı düzeyi yüksek olan bireylerin endişeli aşırı memnun etme ve basit davranışlar gösterdiğini orta düzeydeki kaygının ise bireyi uyarıcı koruyucu ve motive edici özellikleri olduğunu söylemişlerdir. Orta düzeydeki

kaygı iyi yönetildiğinde bireyin başarılı olmak için çalışmasına ve olumsuzluklara karşı önlem almasını sağlayacaktır.

Konuyla ilgili literatür incelendiğinde bir çok çalışma yapıldığını görülmektedir. Kaygı ölçeğinin geliştirilmesi (Büyüköztürk. 1997). KPSS kaygı ölçeğinin geliştirilmesi (Karaçanta. 2009). KPSS' ye hazırlanan öğretmen adaylarının sınav kaygı düzeylerinin incelenmesi (Tümkaya. Aybek ve Çelik. 2006; Baştürk. 2007; Çetin. 2013). Öğretmen adaylarının kaygılarını etkileyen etmenler (Hevedanlı. 2004; Tümerdem. 2007; Dilmaç. 2010). Mesleki kaygı düzeylerini ise (Taşgın. 2006; Bozdam. 2008; Ünalı ve Alaz. 2008; Temiz. 2011; Bozdam. Taşgın. 2011; Dursun ve Karagün. 2012; Atmaca. 2011). KPSS başarı puanlarını (Yeşil. Kokmaz ve Kaya. 2009; Kablan. 2010; Yıldırım ve Koca. 2015). KPSS'nin öğretmen adaylarını akademik ve sosyal yaşantılarına yansımalarını (Sezgin ve Duran. 2011) umutsuzluk ve sosyal destek düzeylerini (Kılıç. Yılmaz ve Yılmaz. 2015). Tükenmişlik düzeylerini (Tümkaya ve Çavuşoğlu. 2010). KPSS ve alan sınavına ilişkin görüşler (Gündoğdu. Çimen ve Turam. 2008; Kuram. 2012; Erdem ve Soylu. 2013; Atav ve sönmez. 2013). KPSS' na yönelik tutum ölçeği ve tutumu (Karaca. 2011; Ümmet ve Otrar. 2015). KPSS 'ye yönelik Kaygı ve saldırganlığı (Ekici ve Kurt. 2012) depresyon anksiyete ve stres düzeyini (Bozkurt. 2004; Üstün ve Bayar. 2015) araştırdıklarını görülmektedir. Bu çalışmada genelde eğitim fakültesinde öğretim gören farklı bölümlerdeki öğrencilerin KPSS kaygı düzeylerini araştırırken özelde ise sanat eğitimi alan öğrencilerin diğer bölüm öğrencilerine göre kaygı düzeylerinde bir farklılık olup olmadığı araştırılmıştır. Araştırma bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aramıştır.

- 1)Eğitim Fakültesi öğrencilerinin KPSS kaygıları ne düzeydedir?
- 2)Öğrencilerin bölümlere göre KPSS kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- 3)Öğrencilerin sınıflara göre KPSS kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- 4)Öğrencilerin cinsiyetlerine göre KPSS kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

2. YÖNTEM

Eğitim fakültelerinin farklı bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin KPSS kaygı düzeyinin belirlenmesi ve bu öğrencilerle Resim-iş öğretmenliğinde öğrenim gören öğrencilerin KPSS kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığının araştırıldığı bu çalışma ilişkisel tarama modeline uygun bir çalışmadır.

2.1. Çalışma Grubu

Araştırma Türkiye'nin doğusunda bulunan orta ölçekli bir ilde 2015-2016 öğretim yılında Eğitim Fakültesinin Resim (67). Müzik (50). Sınıf Öğretmenliği (35). Matematik(87). Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi(21).Beden Eğitimi (89). Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık (67) bölümlerine devam etmekte olan yaşları toplam 416 (234 kız. 163 erkek. 19 cinsiyetini belirtmeyen)öğrenci ile yürütülmüştür.

2.2. Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada Kamu Personeli Seçme Sınavı'na girecek öğretmen adaylarının kaygı düzeylerini ölçmek amacıyla KPSS kaygı ölçeği kullanılmıştır. Karaçanta (2009) tarafından geliştirilen "Kamu Personeli Seçme Sınavı Kaygı Ölçeği" (KPSSKÖ) Kamu Personeli Seçme Sınavı'na girecek olan öğretmen adaylarının kaygı düzeylerini ölçmeye yönelik ifadeler içeren 5'li likert tipi bir ölçektir. Ölçekte olumlu ifadeler "Katılıyorum" seçeneğinden "Katılmıyorum" seçeneğine doğru 5.4.3.2 ve 1 şeklinde puanlanırken olumsuz ifadeler tam tersi bir yol izlenerek "Katılıyorum" seçeneğinden "Katılmıyorum" seçeneğine doğru 1. 2. 3. 4 ve 5 şeklinde puanlanmıştır. Ölçek 2. 3. 6.9. 10. 11. 15 ve 19. maddeleri olumsuz ve 1. 4. 5. 7. 8. 12. 13. 14.

16. 17 ve 18. maddeleri olumlu olmak üzere 19 maddedir. Kamu Personeli Seçme Sınavı Kaygı Ölçeği genel kaygı kendini nasıl gördüğü ve başkalarının sizi nasıl gördüğüne ilişkin endişeler gelecekle ilgili endişeler ve sınava hazırlık olmak üzere 4 alt boyuttan oluşan geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olarak kabul edilmiştir (Karaçanta. 2009:57).

3. BULGULAR

3.1. Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin KPSS Kaygı düzeylerine İlişkin Bulgular

Öğrencilerin KPSS kaygı düzeylerine ilişkin betimsel istatistikler tablo 1' de verilmiştir.

Tablo 1: Eğitim Fakültesi öğrencilerinin KPSS kaygı düzeylerine ilişkin betimsel istatistikler

Ölçek	Bölümler	$\bar{X}$	S	N
KPSS Kaygısı	Resim-İş Eğt.	52.92	13.76	67
	Müzik Eğt.	55.32	12.44	50
	Sınıf Öğr.	54.57	9.29	35
	Matematik Eğt.	57.11	12.28	87
	Bilgis. Öğ. Tek.	54.85	15.05	21
	Beden Eğt.	54.03	13.44	89
	Rehb. ve Psik. Dan.	53.16	11.77	67
Toplam		54.60	12.66	416

Tablo 1' den de görüldüğü üzere 416 eğitim fakültesi öğrencisinin ortalama KPSS kaygı düzeyi 54.60' dır. Ölçeğin 19 maddeden oluştuğu ve beşli likert tipi bir ölçek olduğu düşünüldüğünde ölçekten alınabilecek en yüksek kaygı puanı 95' tir. Maksimum puanın 95 olmasından öğrencilerin ortalama KPSS kaygı düzeylerinin orta düzey(54.60) olduğu çıkarımı yapılabilir.

3.2. Öğrencilerin Bölümlere Göre Kpss Kaygı Düzeyleri Arasındaki Farka İlişkin Bulgular

Öğrencilerin bölümlerine göre KPSS kaygı düzeyleri farkına ilişkin ANOVA sonuçları tablo 2' de verilmiştir.

Tablo 2: Öğrencilerinin Bölümlerine Göre KPSS Kaygı Düzeyleri Farkına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar arası	932.166	6	155.361	.969	.446
Grup içi	65599.593	409	160.390		
Toplam	66531.760	415			

Yapılan analiz sonucunda eğitim fakültesi öğrencilerinin öğrenim gördükleri bölümlere göre KPSS kaygısı düzeyleri puan ortalamalarının anlamlı ölçüde farklılaşmadığı bulgusuna

ulaşlmıştır ($p>.05$). Bunun yanında Tablo 1.'deki betimsel istatistiklere bakıldığında Resim-İş Eğitimi Ana Bilim Dalı Öğrencilerinin en düşük puan ortalamasına, Matematik Eğitimi Ana Bilim Dalı öğrencilerinin ise en yüksek puan ortalamasına sahip olduğu görölmektedir.

3.3. Öğrencilerin Sınıflara Göre Kpss Kaygı Düzeyleri Arasındaki Farka İlişkin Bulgular

Tablo 3' de öğrencilerin devam ettikleri sınıf düzeylerine göre KPSS kaygısı puan ortalamalarına ilişkin betimsel istatistikler verilmiştir.

Tablo 3: Eğitim Fakóltesi Öğrencilerinin Sınıflarına Göre KPSS Kaygı Düzeylerine İlişkin Betimsel İstatistikler

Ölçek	Sınıflar	$\bar{X}$	S	N
KPSS Kaygısı	1. sınıf	55.1892	14.27087	37
	2. sınıf	51.8919	10.63219	37
	3. sınıf	54.8072	13.11672	223
	4. sınıf	55.1324	12.16541	68
Toplam		54.6110	12.82005	365

Tablo 4' de öğrencilerin devam ettikleri sınıf düzeylerine göre KPSS kaygısı puan ortalamaları farkına ilişkin tek faktörlü varyans analizi sonuçları verilmiştir.

Tablo 4: Öğrencilerin Sınıflarına Göre KPSS Kaygı Düzeyleri Farkına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar arası	312.996	3	104.332	.633	.594
Grup içi	59511.761	361	164.853		
Toplam	59824.756	364			

Tablo 4' e göre eğitim fakóltesi öğrencilerinin devam ettikleri sınıflara göre KPSS kaygısı düzeyleri puan ortalamalarının anlamlı ölçüde farklılaşmadığı bulgusuna ulaşılmıştır ($p>.05$). Tablo 3' deki betimsel istatistiklere göre puan ortalamalarının en yüksek olduğu sınıf düzeyleri 1 ve 4. sınıflar olduğu görölmektedir.

3.4. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre KPSS kaygı düzeyleri arasındaki farka ilişkin bulgular

Tablo 5' te öğrencilerin cinsiyetlerine göre KPSS kaygısı puan ortalamalarına ilişkin betimsel istatistikler verilmiştir.

Tablo 5: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre KPSS Kaygı Düzeylerine İlişkin Betimsel İstatistikler

Ölçek	Cinsiyet	$\bar{X}$	S	N
KPSS Kaygısı	Kız	57.1624	12.18453	234
	Erkek	51.2393	12.74384	163
Toplam		54.7236	12.72452	397

Tablo 6' da öğrencilerin cinsiyetlerine göre KPSS kaygısı puan ortalamaları farkına ilişkin tek faktörlü varyans analizi sonuçları verilmiştir.

Tablo 6: Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre KPSS Kaygı Düzeyleri Farkına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar arası	3378.100	2	1689.050	10.955	.000
Grup içi	60901.498	395	154.181		
Toplam	64279.598	397			

Tablo 6' ya göre eğitim fakültesi öğrencilerinin cinsiyetlerine göre KPSS kaygısı düzeyleri puan ortalamalarının anlamlı ölçüde farklılaştığı görülmektedir ($p < .05$). Tablo 5' deki betimsel istatistiklere göre KPSS kaygı düzeyleri kız öğrenciler lehine anlamlı düzeyde yüksektir.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Eğitim fakültesi öğrencilerinin kamu personeli seçme sınavı kaygı düzeylerinin araştırılmasının amaçlandığı bu çalışmada öğrencilerin sınav kaygısı puan ortalamalarının 54.60 puan olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. 19 maddeye sahip ölçekten alınabilecek en yüksek puanın 95 olduğu düşünüldüğünde öğrencilerin sınav kaygısı düzeylerinin makul sayılabilir düzeyde olduğu söylenebilir. Bozdam ve Taşgın' ın eğitim fakültesi öğrencileri ile yürüttüğü öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin incelendiği çalışmada da öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin orta seviyede olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bunun yanı sıra Baştürk 'ün (2007:174) KPSS'ye katılan öğretmen adaylarının Kuruntu, Duyuşsal ve Toplam sınav kaygı düzeylerini belirlemek ve sınav kaygı düzeylerinin önceden belirlenen bazı değişkenlere göre (cinsiyet, bölüm ve KPSS' ye katılım sayısı) farklı olup-olmadığını ortaya koymayı amaçladığı makalesinde çalışmaya katılan 192 öğretmen adayının oransal olarak Kuruntu, Duyuşsal ve Toplam sınav kaygı düzeylerinin “Yüksek” olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Baştürk' ün bulgusuna göre en yüksek oran %80.7 ile Kuruntu Kaygısı almıştır. Baştürk' e göre (2007:174) bu bulgularla öğretmen adaylarının kendilerini KPSS karşısında yetersiz gördükleri, sınavı kazanamama inançlarının ağırlıkta olduğu ve KPSS' yi önlerine konulmuş büyük bir engel olarak gördükleri sonucuna varılabilir. Baştürk' ün çalışması ayrıca sınava daha önce katılan adayların ilk kez katılacak olanlara göre daha yüksek bir kaygı düzeyine sahip olduklarını

tespit etmiştir. Bu bulguya göre bu araştırmadaki öğrencilerin ilk kez sınava girecek olmaları dikkate alındığında, puanların orta düzeylerde kalması gelecek yıllarda düzeyin yükselmeyeceği anlamına gelmediği olarak değerlendirilebilir. Çetin 'in (2013:160) Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesinin son sınıfında öğrenim gören 367 öğrenci ile yaptığı araştırmada KPSS kaygısı puan ortalamalarının 66.09 olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Çetin (2013:162) bu bulgu ile ilgili öğretmen adaylarının söz konusu sınavı oldukça önemsedikleri ve dolayısıyla azımsanmayacak şekilde kaygılandıklarının söylenebileceğini ifade etmektedir.

Nartgün' ün (2008: 53) Öğretmen adaylarının KPSS' ye yönelik görüşlerini incelediği araştırmada ise öğretmen adayları sınav kaygısı ile çok başarılı öğretmen olabilecek kişilerin sınavda başarısız olabildikleri ve dolayısıyla sınavın kaldırılması gerektiğini savunmuşlardır. Atav ve Sönmez' in (2013: araştırmalarında ise öğretmen adaylarından % 92' sinin KPSS sonucunda atanamama kaygısı yaşadığı, öğretmen adaylarının çok büyük çoğunluğunun sınav sonucunun geleceğini etkileyeceğini, sınava hazırlanmanın kendisini yıprattığını, atanacak öğretmen sayısının azlığının hazırlanmasını olumsuz etkilediğini ve sınava hazırlanmanın ekonomik olarak kendisini yıprattığını dile getirdiği belirtilmiştir. Ayrıca bu araştırmada öğretim elemanlarının kendilerindeki KPSS kaygısını anlamaktan uzak oldukları görüşünü paylaşılanların oranı %96"dır olması dikkate değer bir bulgu olarak değerlendirilebilir.

Araştırmanın bir başka bulgusu ise kız öğrencilerinin KPSS kaygısı puan ortalamaları erkek öğrencilerinkinden anlamlı düzeyde yüksek olduğudur. Çetin (2013:162) tarafından yapılan araştırmada da benzer şekilde, araştırmaya katılan kız öğrencilerin ölçeğin genelinden aldıkları KPSS kaygı puan ortalamalarının erkek öğrencilerin puan ortalamalarının anlamlı farklılıklar gösterdiği bulgusuna ulaşmıştır. Taşğın' ın (2006: 683) beden eğitimi öğretmen adaylarının cinsiyet değişkenine göre mesleki kaygılarını etkileyip etkilemediğini araştırdığı çalışmasında üç farklı kaygı türüne (görev – merkezli kaygılar. öğrenci – merkezli kaygılar. ben – merkezli kaygılar) ilişkin olarak bayan öğretmen adaylarının görev – merkezli kaygıları ve ben – merkezli kaygıları erkek öğretmen adaylarından daha yüksek düzeyde oldukları bulgusuna ulaşmıştır. Fakat bahsedilen kaygı sınav kaygısı olmayıp mesleki kaygılardır. Bozdam ve Taşğın (2011:51) tarafından yapılan araştırmada ise erkek ve kız öğrencilerin ben merkezli görev merkezli ve öğrenci merkezli kaygı düzeylerine ait puan ortalamalarının cinsiyet değişkenlerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Bozdam ve Taşğın. (2011) aslında beklenen sonucun kızların kaygı düzeylerinin yüksek olması olduğunu çünkü kızların aile içerisinde ve çevrede toplumsal değerlere bağlı olarak daha fazla baskı altına alındıkları yorumunu yapmışlardır.

Baştürk (2007:174) çalışmasında “Erkek” öğretmen adaylarının. “Kız” öğretmen adaylarına göre daha yüksek Kuruntu. Duyuşsal ve Toplam sınav kaygısına sahip oldukları belirlemiştir. Buna neden olarak da geleneksel Türk aile yapısını göstermiştir. Baştürk geleneksel Türk aile yapısının erkek egemenliğine dayandığından gelecek ve aile kurmak, aileyi anne babaya yük olmadan idare edebilmek gibi erkeklerden beklenen toplumsal rollerin erkek öğrencilerdeki KPSS gibi sınavlarda daha çok baskı yaratabileceğini ve sınav kaygı düzeylerini artırabileceğini vurgulamıştır. Araştırmalarda sınav kaygısından ziyade öğretmen adayların mesleki kaygıları araştırıldığı görülmektedir (Ünaldı ve Alaz: 2008; Dilmaç. 2010; Atmaca.2013; Taşğın. 2006; Bozdam ve Taşğın: 2011). Buna karşılık az sayıdaki öğretmen adaylarının KPSS kaygısına ilişkin araştırmalarda kız öğrencilerinin kaygı düzeylerinin erkek öğrencilere göre yüksek olduğu görülmüştür. Bozdam ve Taşğın'ın (2011) ile Baştürk'ün (2007) araştırmalarında her ne kadar erkeklere aile ve çevre tarafından yüklenen aile kurmak, anne ve babaya yük olmadan aileyi geçindirmek gibi toplumsal rol ve görevlerin erkeklerde mesleki kaygıyı artırdığına ilişkin yorumlar yapılmış ise de özellikle öğrenim hayatında ve sonrasındaki mesleki sınavlarda kızların kaygı düzeyinin erkeklere göre daha yüksek olduğu bir çok çalışma da tespit edilmiştir(Kapıkıran. 2002; Dündar . Topçu ve Yapıcı. 2008; Peleg-Popko. 2004)

Sonuç olarak öğretmen adaylarının KPSS sınav kaygı düzeylerinin orta düzeyde olduğu, bu puan düzeyinin önemsenecek bir kaygı düzeyi olmadığı görülmektedir. Ayrıca kız öğrencilerin bu çalışmada olduğu gibi diğer çalışmalarda da genellikle sınav kaygısı düzeylerinin yüksek çıktığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum kız öğrencilerin sınav sonuçlarını erkeklerden daha çok önemsedikleri bilgisi ile açıklanabileceği düşünülmektedir.

Bu çalışmada KPSS sınav kaygısının orta düzeyde olması istenen bir bulgudur. Bunun yanında özellikle son sınıf öğrencilerinde bu araştırmanın uygulanması ve gerektiği durumlarda psikolojik danışma ve rehberlik bölümlerinden yardım alınması sağlanabilir.

Araştırmada anlamlı farka sahip olmasa da kaygı ortalamalarının diğer gruplardan daha düşük olduğu görülen Resim-İş Eğitimi Ana Bilim Dalının puanlarından yola çıkarak. İlköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinde resim dersi ilgisi yüksek öğrencilerin sınav kaygı düzeylerinin incelenmesi özellikle sanatsal faaliyetler ve sınav kaygısı ilişkisini ortaya çıkaracak sonuçlar verebilir.

5. KAYNAKLAR

- Atav. E., Sönmez. S. (2013). Öğretmen adaylarının kamu personeli seçme sınavı (KPSS)'na ilişkin Görüşler. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. Özel Sayı 1. s. 1-13.
- Atmaca. H. (2013). Almanca fransızca ve ingilizce öğretmenliği bölümlerinde okuyan öğretmen adaylarının mesleki kaygıları. International Periodical For The Languages. literatuer and history of Turkish or Turkic. Ondokuz Mayıs Üniversitesi. 8/10. S. 67-76.
- Baştürk. R. (2007). Kamu personeli seçme sınavına hazırlanan öğretmen adaylarının sınav kaygı düzeylerinin incelenmesi. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. Cilt 17. sayı 2. s. 163- 176. <http://web.firat.edu.tr/sosyalbil/dergi/arsiv/cilt17/sayi2/163-176.pdf> adresinden 16.11.2015 tarihinde alınmıştır.
- Bozdam. A.. (2008). *Öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Konya.
- Çetin. Ş. (2013). Eğitim fakültesi öğrencilerinin kamu personeli seçme sınavı (KPSS) yönelik kaygılarının incelenmesi. Milli Eğitim. Eğitim ve Sosyal Bilimler Dergisi. 42 (197). s. 158-168. http://dhgm.meb.gov.tr/yayimler/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/197.pdf adresinden 16.11.2015 tarihinde alınmıştır.
- Dilmaç. O. (2010). Görsel sanatlar öğretmeni adaylarının kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi . Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi. Sayı 24. ss.49-65
- Dündar. S., Topçu. B., ve Yapıcı. Ş. (2008). Üniversite öğrencilerinin bazı kişilik özelliklerine göre sınav kaygısının incelenmesi. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi. Cilt: 28. Sayı: 1. s.: 171-186.
- Ekici. G., Kurt. H. (2012). Biyoloji öğretmen adaylarının kamu personeli seçme sınavına (KPSS) yönelik kaygı ve saldırganlık düzeylerinin farklı değişkenlere göre incelenmesi. Eğitim Öğretim Araştırma Dergisi. Cilt 1. Sayı 4. Makale 32. s. 294-308. <http://www.jret.org/FileUpload/ks281142/File/32a.ekici.pdf> adresinden 16.11.2015 tarihinde alınmıştır.
- Gündoğdu. K., Çimen. N., Turan. S. (2008). Öğretmen adaylarının Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) ilişkin görüşleri. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD). Cilt 9. Sayı 2. s. 35- 43. http://kefad.ahievran.edu.tr/archieve/pdfler/Cilt9Sayi2/JKEF_9_2_2008_35_43.pdf adresinde 16.11.2015 tarihinde alınmıştır.
- Kablan. Z. (2010). Akademik mezuniyet ortalama puan ile kpss başarı puanı arasındaki ilişki. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. Cilt 23. Sayı 2. s. 451- 470.
- Kapıkıran. Ş. (2002). Üniversite Öğrencilerinin Sınav Kaygısının Bazı Psiko-Sosyal Değişkenlerle İlişkisi Üzerine Bir İnceleme. Pamukkale Üniversitesi. Eğitim Fakültesi Dergisi. 11(1). 34-43
- Karaca. E. (2011). Öğretmen adaylarının kamu personeli seçme sınavı'na (kpss) yönelik tutumlar. İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi. Kırgız- Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü. Celalabat – Kırgızistan. Akademik Bakış Dergisi. Sayı 23. s. 1-18.
- Karaçanta. H. (2009). Öğretmen adayları için kamu personeli seçme sınavı kaygı ölçeği geliştirilmesi (Geçerlilik ve Güvenirlilik Çalışması). Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi. Sayı 25. s. 50-57.
- Kılıç. M.ve Yılmaz B. Ş.(2015).Kamu Personeli Seçme Sınavına hazırlanan öğretmen adaylarının umutsuzluk ve sosyal destek düzeyleri. İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi. Cilt 2. Sayı 3. s.1-12
- Kuran. K. (2012). Öğretmen adaylarının kpss kursu veren dersanelere ve kpss'ye ilişkin görüşleri. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü dergisi. Cilt 9. Sayı 18. s. 143- 153.
- Kurt. İ. (2011). *Sınav Kaygısını Aşmanın Yolları*.(1.Baskı).İstanbul: Bizim Kitaplar.
- Nartgün. Ş. S. (2008). Aday öğretmenlerin gözüyle milli eğitim bakanlığına bağlı eğitim kurumlarına öğretmen atama esasları. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. (8)2. 47-58.
- ÖSYM (2015). 2015 Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) kılavuzu. <http://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2015/KPSS/KPSSLISANSKILAVUZU20150522.pdf> adresinden 23.11.2015 tarihinde alınmıştır.
- ÖSYM Başkanlığı (2012). Öğretmenlik alan bilgisi testi (ÖABT). Basın Duyurusu 10.12.2012. <http://www.osym.gov.tr/belge/1-13857/basin-duyurusu-ogretmenlik-alan-bilgisi-testi-oabt-1012-> html adresinden 26.11.2015 tarihinde alınmıştır.
- Peleg-Popko O. (2004). Differentiation and test anxiety in adolescents. Journal of Adolescent. 27. 645-662

- Taşgın. Ö. (2006). ‘‘Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda okuyan öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi’’. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. Cilt 14. No2. 679-686
- Tümkaya. S., Aybek. B. ve Çelik. M.. (2006). KPSS’ye girecek öğretmen adaylarındaki umutsuzluk ve durumluk-sürekli kaygı düzeylerini yordayıcı değişkenlerin incelenmesi. XV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi’nde Sözlü Bildiri Olarak Sunulmuştur. S. 954-974.
- Tümkaya. S. ve Çavuşoğlu. İ. (2010). Sınıf öğretmenliği son sınıf öğretmen adaylarının tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi. Çukurova Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. Cilt 19. Sayı 2. s.467-481.
- Ünalı. Ü. E., Alaz. A. (2008). Coğrafya öğretmenliğinde okuyan öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi. 26. s. 1 -13
- Ümmet. D. ve Otrar. M. (2015). Kamu Personeli Seçme Sınavı(KPSS) Yönelik Tutum Ölçeği Geliştirme Çalışması. Gümüşhane Üniversitesi. Sosyal Bilimler Elektronik Dergisi. Sayı 13. s.1-14.
- Yeşil. R., Korkmaz. Ö. ve Kaya. S. (2009). Eğitim fakültesindeki akademik başarının kamu personeli seçme sınavı’ndaki başarı üzerine etkisi. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. Cilt 19. Sayı 2. s. 149-160.
- Yıldırım. O. ve Koca. M. R. (2013). Fen. matematik alanlarından mezun ve 2013 KPSS’ye katılan adayların başarı durumlarının karşılaştırılması. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi. Cilt 4. Sayı 4. s. 148- 155.